Q. D. B. V.

DISPUTATIO INAUGURALIS MEDICA

De

ICTERO,

Quam

CONSENSU & APPROBATIONE

AMPLISSIMÆ, GRATIOSISSIMÆQUE FACULTATIS MEDICÆ IN CELEBERRIMA ACADEMIA TUBINGENSI

PRÆSIDE

DN. ELIA RUDOLPHO CAMERARIO,

Philoſ. & Medicinæ Doctore & Profeſſore P.

Archiatro & Conſiliario Würtembergico

t.t. DECANO,

Domino Patrono & Præceptore omni obſervantiæ cultu proſequendo.

PRO LICENTIA

SUMMOS IN ARTE MEDICA HONORES

ET PRIVILEGIA DOCTORALIA RITE

CONSEQUENDI.

Ad diem Septembris Ann. M DC LXXIX.

horis matutinis

IN AULA NOVA
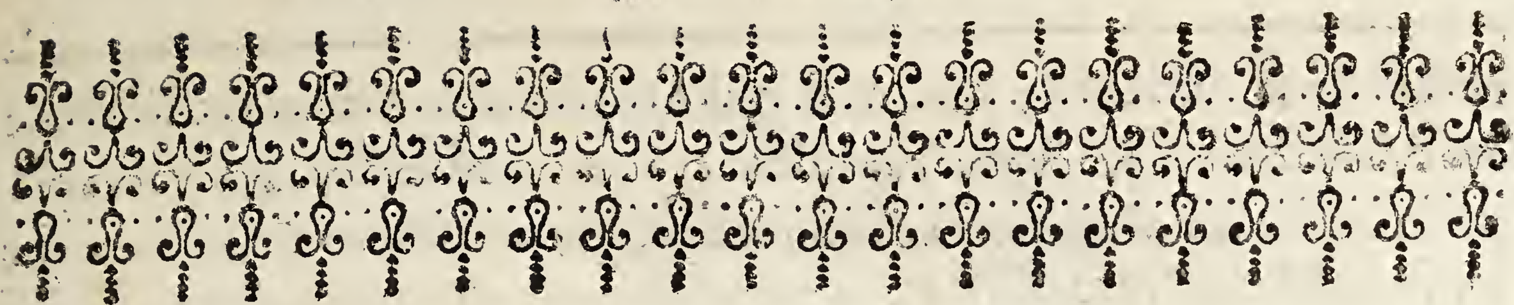
Publico Examini ſubmittit

JOH. BURCKHARDUS MÖGLING,

Pfortzheimenſis.

TUBINGÆ,

Typis JOHANN-HENRICI REISI,

Σὺν Θεῷ.

THESIS I.

PAri cum pluribus affectibus p. n. usus fortunâ Icterus vocatur ab analogia cum re quapiam externa, vel ἀπὸ τῦ ἰκτέρυ, Lat. Galgulo ave, quæ Autore *Plinio H. N. l. 30. c. 11.* ejusdem est cum Icterico coloris, visaque sanat icterum, ipsa moritur, vel à viverra, seu mustela sylvestri, quæ Græc. dicitur ἰκτὶς, & auricolores habet oculos; vel ἀπὸ τῦ ἰκτῖνυ milvo, ob similem oculorum colorem; vel à gemma, quæ Ictero medetur, & *Plinio l. c. l. 37. cap. 10.* Icterias audit. Aliâs vocatur quoque Aurigo, Auriginosa perfusio, Morbus Regius, Arquatus, quorum explicationes ubivis obviæ, Germ. Gelbsucht/Gällsucht/ quasi Gallsucht; Ab Aliis hoc nomen etiam tribuitur Erysipelati, quod Icteritia rubra, Chlorosi, quæ Icterus albus dicitur, & vitiligini.

II. Ad Pragmatologiam accedens *Icterum*, qui præsentis erit tractationis, definio, quod sit *Symptoma qualitatis mutatæ, quô habitus corporis flavo, obscurè viridescenti aut nigro colore inficitur, à vitiosi p. n. humoris ejusdem coloris in cutem effusione dependens, & variis stipatum molestiis.*

III. *Subjectum* quidem non solùm est habitus corporis, sed partes quæcunque, ad quas sanguis alluit, hinc album oculorum potissimùm affici, visus; carnem, membranas, pinguedinem, fauces, gulam, ventriculum, intestina, pericardium, hepar, cerebrum, quod in specie dicit *Helmont. Schol. Humor. Pass. decept. c. 4. §. 16.* aliàsque partes, sanguinem, lympham, lacrymas nonnunquam etiam flavere, imò matrem Ictericam similem fœtum, sanguine & ossibus hujus tinctis, edidisse variæ Medicorum testantur Observationes; quô jure ergò ictericum colo-

rem solùm cuticulæ, non cuti aut subjectis partibus inesse d
A. Mollinetti diss. Anat. pathol. l. 1. c. 3. meritò dubito; posui
men habitum corporis in definitione, quod ibidem vitiosus c
in sensus incurrat, alibi verò mente tantùm percipiatur; Ipsa
tem cutis glandulosa subjectum aliquando fit causale, dum
glandulis istis stagnans humor vitiosus sive affluentem san
nem tingit, sive tincturæ aptos in illo humores segregat.

IV. *Causa proxima* unanimi Medicorum consensu est
mor p. n. flavus, vel niger, cuti suffusus, qui quidem vulgò
nomine, flavæ vel atræ venit; *Sennert.* tamen *Inst. l. 2. p. 2.*
ob similem colorem de bile non rectè semper concludi asserit
que vidisse ait humorem à fœmina vomitu excretum planè
ceum, qui tamen bilis qualitates non redolens dulcis erat, &
pore glycyrrhizam æmulabatur. Causa ergò erit biliosus hu
non angustioribus inclusus terminis. Nam sub hoc bilem
naturalem, tùm à crasi debita deviantem, humores tùm Veter
phrasi biliosos, tùm alios etiam variâ particularum mixtura
analogos, sulphureas, acriores sanguinis particulas, serum
commixtionem flavedine tinctum, igneos humores, virus ex
mentosum, cruorem sive stercus flavum, in unum coiens en
licum atque vitriolatum sal cum liquore sulphuris resoluti,
ptitudinem bilis ad naturalem cum cæteris humoribus effe
scentiam, acidum fermentale à felle dulcificatum, furcata sive
mata spicula, & spiritus martiales comprehendere, unam
rem tàm variis nominibus adaptare quid vetat? Peccat iste
liosus humor hìc loci vel quantitate excedente, vel qualitate
riis commixtis variè alteratus, eâque ad naturalem crasin
particularum, quæ sunt maximè sulphureæ, salsæ enixæ &
latiles sero haud destitutæ, texturam sive irreducibili, quod
stantiæ & totius generis vitium Alii dicunt, sive reducibili, c
utrinque aut effera fit bilis, turgescit, effervescit, (licet non s
per febriliter,) aut crassa, viscida, pinguis nimis fit, particulæ
phureæ ejus, aut salsæ enixæ aduruntur, figuntur magis,
tandem quasi fluit; vel motu, dum (effervescentiam dictam et
Alii huc referunt) impetuosè & p. n. ad exteriores potissim
movetur partes, distributivæ, verbô *Helmontii*, errore, aliqua

eri

criticè, ſymptomaticè aliquando, dum in extimis ſtagnat, quod Loci vitium alii vocant, & interdum ſanguinem, ut §. *præced.* dictum, magis inficit. Sæpèque non uno dictorum, ſed duobus & pluribus modis Symptoma hoc producit bilioſus humor.

V. *Cauſæ Mediatæ Naturales* ſunt, quotquot largiorem bilioſi humoris proventum adjuvant, eundem variè alterant, & ad exteriora moveri faciunt, corpusque ad obſtructiones, viſcerum maximè, diſponunt, temperamentum cholericum, melancholicum, prima infantia, ætas juvenilis, ſenilis. Mercurium & Martem accuſant *Aſtrologi*, ad quos Lectorem remittens, Medicum rectius cauſas ſenſibus noſtris magis obvias, quàm remotas illas ab aſtris deſumtas inquirere judico.

VI. *Nonnaturalium* agmen ducit Aër, calidior præcipuè, & ſiccior, qui bilis ferax, frigidus item, obſtructionibus, & crudorum humorum collectioni anſam qui præbet. Cibi calidi, ſicci, acriores, valdè aromatizati multùm ad copiam, & ebullitionem bilis conferunt, vini meracioris & ſpiritus vini liberalior potus, inedia, conſueti jentaculi denegatio, immoderata corporis exercitia, poſt cibum præſertim, vigiliæ nimiæ, lucubrationes, ira, exempl. in gravida vide apud *River. C.* 2. *Obſ.* 9. mœror longus, metus, exempl. habet gravidæ Excell. *Binninger Cent.* 5. *Obſ.* 37. ♀ intempeſtiva, balneorum uſus nimius, verbô, Luxus omnis velut imber ſanitatem noſtram proſternens; Idem efficiunt retenta ſubinde p. n. quæ excerni debebant, excrementa, menſes præprimis, lochia, & hæmorrhoides, hinc & icterum infantes in utero materno, vel 3. aut 4. die à partu corripientem non malè ex meconio retento, aut in deterius corrupto quidam derivant, notante Exc. *D. D. Ettmüll. Valet. Inf. c.* 2. melius ſc., quàm qui ex compreſſione infantis in partu deducunt. A tabaci fumo in Inaſſueto Icterum natum vidit *Borell. hiſt. & Obſ. Medico-phyſ. C.* 4. *Obſ.* 31. Ex aſſumtione plumbi copioſiore *Fernel. d. cur. L. Ven. c.* 7. obſervavit, Ex baccis juniperi immoderatius devoratis puer adhuc Icterum contraxit Exc. *Bruno*, ut refert *Remor. purg. p* 120.

VII. *Venena* quomodo Icterum producant, lis eſt inter Autores maxima: Potiores cum *Senn. l. c.* τὸ θεῖον Hipp. agnoſcunt,

ſcunt, venenaque hæc non manifeſtis qualitatibus, ſed occultâ vi, quæ deleteria dicitur, ſanguinem in flavum, nigrumve humorem convertere putant; Absque tamen occulta vi humores varios diverſa particularum textura diverſisque inſtructos potentiis occurrentes ſibi in ſingulis corporis partibus ſanguinis ſplendentem purpuram variè mutare poſſe ipſa docet Experientia; Nec negaverim, venena imis ſumma confundendo, bilemque cum ſanguine commiſcendo auriginem producere poſſe, quô reſpectu *M. Donat. hiſt. med. mir. l. 1. c. 9.* bilem copioſam præexiſtentem requirit, & Naturam, dum hoſtem à vitæ fonte ad ambitum propellere conatur, bilem ſimul in corpore ad externas partes deturbare credit, quali modo & ſæpe purgantia icterum efficere ſolent; Præſtant autem id venena per os aſſumta vias cibi ingeſti ordinarias permeando, morſu verò, vel ictu inflicta per venas, vaſa lymphatica, & arterias (modum in conflictu explicabo) cordi, ſanguinique communicantur, per contagium verò hauſti ſimiles venenati halitus ſanguini in pulmonibus, non cerebro commiſcentur.

VIII. *Resp. n.* Cauſæ vicem gerentes ſunt humores p. n. morbique varii. Hepar, per cujus acinos glanduloſos & poros bilarios ſegreganda bilis, ſi calida & ſicca intemperie, tumore, inflammatorio præſertim, item ſcirrho, vulneribus & ulceribus afficitur, vel obſtruitur, vitia ſupra expoſita producit; frequentiſſimè fit obſtructio, mali hujus cauſa, in ramis bilariis aliquibus non rarò vel omnibus per totum hepatis corpus diſperſis, & ubique cum portæ ramis communi quadam capſulâ incluſis, ut teſtatur *Fr. Gliſſonius Anat. hep. c. 27.* in poro bilario, cyſtide fellea, ductu cyſtico, & communi, idque à plethora, ſed rariſſimè, à phlegmate viſcido, grumo ſanguinis, bile craſſa & copioſa, præſertim ſi talis gignitur, vel ob moram diuturniorem in cyſtide ab ambiente calore quaſi aſſatur, prout & hoc cerumini accidit, monente *Plater. prax. Med. tract. 3. d. Vit. Cut. l. 1. c. 2.* à lympha glutinoſa, callo, cruſta lapidea, amurca argilloſa, quale exempl. habet Celeb. *Barthol. Act. Hafn. vol. 3. obſ. 260,* vermibus, quorum duos in veſicula vidit *Gal. Wierus teſte F. Hildano Obſ. chir. 60. Cent. 1.* & à Calculo, cujus plurimæ proſtant ob-

ſer-

ſervationes, vid. ſaltem *Kentmann. d. calculo, Schenk. in Obſ.* Exc. *Schneider. d. Catharr. l. 3. ſ. 1. c. 7. Eph. Germ. Ann. 1. Obſ. 44. & 129. Ann. 3. obſ. 260. &c. Bierling. adverſ. curioſ. p. 5.* Et optarem cum Celeberrimo quodam Medico accuratam hujus dignotionis & curationis indagationem. Sub tali obſtructione aut non omninò in porum bilarium & cyſtidem, aut non ſatis expellitur bilioſus humor, aut regurgitat ex his, quod frequentius accidere Exc. *Bonetus* dicit *Anat. Pract. l. 4. ſ. 3. obſ. 21.* quod & fit, ſi dicti ductus & folliculus conſtipantur, im̃odicè replentur, ſi comprimuntur, aut à cauſa aliqua externa violenta, ab hepate tumido, aut ventriculo & inteſtinis flatu diſtentis, ab utero quoq; viſcera ſurſum cogente, ſi inſtar chordæ exiccantur ad ariditatem, ut notavit *Argenter. l. 4. aph. 62.* ſi obtorpeſcunt, ſi convelluntur, ſi à nimio & præpoſtero adſtringentium uſu adſtringuntur, ſi inteſtina ſpasmodicè contrahuntur, eorũ glandulæ læduntur, imò nonnunquam, ſi turgeſcit bilis; Hanc in claſſem referendi varii partiũ ſanguinis depurationi inſervientium morbi, ventriculi puta, inteſtinorum, pancreatis, lienis, renum, glandularum, etiam ſubcutanearum, & Febres variæ, bilioſi nimirum humoris vel quantitatem augendo, vel craſin mutando, vel motum invertendo; Natura item criſin inſtitutura, operiq; huic impar cum vitioſo humore ſimul bilem in corporis ambitum protrudit. Vulnera cauſæ fiunt icteri ob affectus animi alterantes & moventes ſanguinem, Archeum furibundum, quod & de venenis dictum, ſanguinis effluxum & penuriam, ac nonnunquam globum vel grumum ſanguinis ductum communem choledochum obſtruentem.

IX. *Nigri Icteri* cauſa vulgò audit Lien p. n. affectus, ſegnior ſcil. in attractione chyli craſſioris, vel ſucci melancholici, unde remanentes in ſanguine atram hanc cutis defædationem inducunt, præter fas tamen & æquum, cum lienis hoc officium non ſit, ut abundè videre licet ex *diſſ. d. Liene* Exc. D. D. *Metzgeri, Præceptoris & Patroni mei Parentis inſtar devenerandi.* Non tamen Lienem hîc penitus abſolvo, præprimis, ſi niger color ſenſim corripiat ægrum, quatenus ſcilicet recrementoſæ ſanguinis partes ob non impreſſum à Liene fermentum in debitis naturæ emunctoriis non ſecernuntur, & relictæ ſenſim cruorem bo-

num

num proportione superant, eidemque & toti conseq. corpori alienum; sibi tamen proprium imprimunt colorem, quo sensu egregiè Icterum nigrum describit *Forest. l. 19. Obs. 22. in schol.* quod sit delatio sanguinis impuri, non expurgata ab eo nigra bile, in universum corpus; Flava tamen bilis deterius corrupta similem inducere poterit colorem, hinc nec malè à *Willisio tr. d. Urin. c. 4.* definitur, quod sit flavus diuturniori mora in deteriorem effectus.

X. *Signa* quærentibus ipse se prodit hic affectus, flavus nimirum, aut obscurè viridescens, vel niger corporis color, qui in albidis ejusdem partibus citius perspicitur, quàm in reliquis; Album Oculi hoc malum facilè revelat, proindeq; Ictericis interdum visa flava apparere affirmant *H. Capivacc. l. 3. Prax. c. 21.* & *P. Zacchias quæst. Med. Leg. l. 2. tit. 1. quæst. 4. num. 6.* quod tamen raró & tùm, cùm humores oculi inficiuntur, biliosoque humore splendente, contingere testatur ægrorum relatio, & negat cum Aliis *Mercurial. prax. lib. 1. cap. 32.* In venis quoque sublingualibus ob earundem amplitudinem & linguæ laxitatem croceus hic color facilè apparet. *C. Gemma l. 1. d. Nat. Div. charact. c. 7.* vidit & ungues, & labia, & crines cum omni corporis habitu extremè fulvos & aureos in icterica mensium suppressione laborante, teste *M. Donat. l. c. Borellus l. c. C. 1. Obs. 68.* observavit argentum in pera Icterici, mirum! citrino colore infectum. Urina est crassa, crocea, interdum viridis, & atra, cui immersa linteamina simili colore imbuuntur; Quod verò nulla exulceratio appareat, sub longiore præcipuè Ictero, quæstio est difficillima, cùm in herpete bilis semper partem corrodat: Cystim felleam, licet bilis sincera ibidem vires suas habeat unitas, Natura sagaci consiliô, tanquam partem exquisitissimo sensu præditam contra contenti feritatem secundum superficiem internam lento muco obduxit, ut notat, qui instar omnium est, *J. Vesling. Synt. Anat. c. 4.* ob quam rationem & per vesicæ membranam tertiam & quartam vasa sanguinea non disseminari dicit Celeb. *Borrichius Act. Med. Hafn. Vol. 2. Obs. 53.* Veruntamen, cum aliis partibus Natura hoc modo non providerit, potius intimio fieri, quod in specie ad humorem Pancreaticum restringit *Warth.*

Ade

Adenogr. c. 13. bilis acrimoniam hîc temperat, quam planam facit bilis in hoc malo per urinam & ſudorem frequens excretio, remanente licet colore, adde, quod alia herpetem, quàm quæ Icterum, bilis efficere videatur; nam in Ictero intimius ſero ſulphureæ & bilioſæ commixtæ, ab invicem ſolutæ, imò ſubactæ ſunt particulæ; & quod vaſa non ſimiliter afficiantur; fit tamen non raro moleſtus ſub cute pruritus, in diuturniore maximè Ictero, exempl. vid. ap. *Gr. Horſt. Obſ. Chir. l. 4. p. 2. Obſ. 2.* quod in declinatione fieri ait *Sylvius prax. Med. l. 1. c. 46.* Junguntur aliæ communiter, (hinc naturalis excluditur Icterus) moleſtiæ; fervor & dolor lancinatorius circa dextrum hypochondrium, compreſſio, ut vocant, cordis, laſſitudo, pigrities, gravitas, reſpiratio difficilis, oris amaror, anorexia, capitis dolor, alvi conſtipatio; Cur verò non omnes Phrenetici fiant Icterici, ex diverſa bilioſi humoris in utroque affectu conditione facilè patet.

XI. Venenum, ut ad potiores cauſarum ſpecies deſcendam, ſi in culpa, referet æger, vitaque antecedens, maculæ ubique ferè erumpent lividæ, nigræ, cæruleæ, aut diverſicolores cum aliis ſignis veneni malitiam notantibus. Hepatis intemperiem calidam, item inflammationem, bilioſi humoris copiam, & turgeſcentiam, deſignant pulſus celer, febris, tuſſis, ſitis p. n. nauſea, faſtidium cibi, amaror oris, vomitus bilis, dextri quoque hypochondrii gravitas & dolor, urina erit intensè flava, feces verò alvi à naturalibus vix diſcrepantes, vel bile copioſâ tinctæ, quapropter præcipuè obſtructionem abeſſe colligitur, cum in hac alvus ſit pigra, argilloſaſque inſtar canis oſſa rodentis feces deponat. Collum veſicæ felleæ obſtructum patefacit Cardialgia, ſive dolor tenſivus juxta Cartilaginem enſiformem, qui aſſe tegeretur, Autore Excell. *D. D. Wepfero in epiſt. contenta in Obſ. Med. 79. Cent. 1.* Exc. *D. D. Verzaſchæ.* Excrementa alvi viridia, lumborum dextri, præſertim, dolor, calor, horror, dolor nephriticum mentiens, efferveſcentiam bilioſi humoris in inteſtinis notant. Criticus Icterus ex febre acuta, ſignis coctionis, die Critico, urina & fecibus naturalibus plerunque judicatur, Symptomaticus ex febre acuta, ſed abſque ſignis coctionis die non Critico,

tico, & fecibus alvi nonnaturalibus cognoſcitur. Plura cauſarum aliarum ſigna ubivis apud Practicos videre licet.

XII. Circa *Prognoſtica* in genere notandum, non eſſe univerſale *Helmontii ſextupl. digeſt. alim. hum.* §. *30.* pronunciatum, quô dicit, Icterum non eſſe mortalem. Facilior eſt Icteri flavi curatio, quàm nigri, ob cauſas hujus pertinaciores, ſi à levi ſcil. obſtructione oritur, unicum non raró cholagogon exhibitum ſufficit, verbis *Sennert. prax. l. 3. p. 6. ſ. 2. cap. 7.* Periculoſior eſt cum intemperie hepatis, vel inflammatione conjunctus, lethalis plerunque, ubi à calculis nata fuit obſtructio, exempl. vid. ap. *Timæum l. 3. Obſ. 28.* Quibus hepar fit durum, malum quoque eſſe ait *Hipp. aph. 42. ſ. 6.* Periculoſus pariter venenatus eſt, quod, ut inquit *Hübnerus, Fautor & Amicus Argentorati olim honoratiſſimus. diſp. inaug. d. Tarantiſmo c. 7.* profundius jam impactum viſceribus venenum vitæ ſedem & rationis tribunal occupaverit, edito in publicum improbitatis ſpecimine, ictum tamen Tarantulæ raró lethalem, ut ex mille demorſis vix duo moriantur, proclamat *Sennert. Pr. l. 1. p. 2. c. 17.* Malum item eſt ſignum anorexia, deliria, vigiliæ; A callis, exiccatione, compreſſione, ortus difficulter curatur. In febribus acutis, ſi Icterus die 7, aut 9, aut 11, aut 14. ſupervenerit, bonum eſſe, niſi dextrum hypochondrium induruerit, dicit *Cous ſ. 4. aph. 64.*, Malum contra, ſi ante diem 7. febricitantes aurigine corripiantur *aph. 62. ſ. 4.* Ubi Eruditorum animis magna inſidet dubitatio, quibus fundamentis poſterius hoc *Hipp.* effatum nitatur; Potiores, inter quos eſt *Senn. Inſt. l. 3. p. 3. c. 7.* & *prax. l. 3. p. 6. ſ. 2. c. 7. P. Martianus Comm. in ſ. 4. d. rat. vict. in morb. acut. Hipp.* nimis rigidam mali acceptionem rejiciunt, & ut periculoſum, non veró ſimpliciter lethale, ſeptimumq; diem tanquam principalem Criticorum pro omnibus hîc eſſe poſitum pronuntiant, quibus ipſe *Hipp.* ſubſcribit *l. 4. d. rat. Vict. in morb. acut. v. 270.* inquiens: In febre biliosa Morbus Regius ante 7. diem natus cum rigore ſolvit morbum, ſine rigore peſtiferum. Pari limitatione eget *aph. 72. ſ. 5.* Auriginoſi non ſunt admodum ventoſi; Ii ſcil., quibus bilis in jecore calidiori redundans, quod in Græcia frequens, Icteri erat cauſa, ſecus veró, ubi jecur vel cyſtis fellea ex collectione crudo-

rum

rum humorum eſt obſtructa, accidere Experientia teſtis eſt, ob defectum ſcil. clyſteris naturalis, quô natura crudos humores in inteſtinis diluere ſolet, vid. *Holler. d. Morb. intern. l. 1. c. 37.* Quoad Eventus modum, terminatur nonnunquam in hydropem, colicam, dyſenteriam, febres, cachexiam, aliosve plures p. n. affectus.

XIII. *Curationem* aggreſſurus monitum obſervet *Paracelſi*, Icteri ſemina, antequam in caulem & flores erumpant, ut marceſcant, cogenda eſſe dicentis, & Indicantia probè animadvertat; Curatorio quidem Indicante ſecundum Doctores morborum proprio hîc ſepoſito, Præſervatorium cauſas icteri reſpiciens (*Galenus l. 9 d. comp. medic. ſec. loc.* errare Medicos dicit, qui absque diſcrimine omni Ictero eadem præſcribunt medicamenta) bilioſum humorem quantitate, vel qualitate irreducibili peccantem educere, eundem cum ſanguine ad craſin debitam revocare, ebullientem refrænare, præcipitare, invertere, diſſociare, dejicere, deprimere, ſiſtere, figere, mortificare, ſedare, proſternere, (quomodocunque voces, modò cures, parùm refert,) viſcidum, craſſumque attenuare, incidere, detergere, fixum elevare, obſtructiones reſerare, ſtagnantem diſcutere, movere, veneni vires infringere, & ſæpius, quia Cauſæ junguntur, quædam horum Indicantium jungere jubet; Virium rationem habet Vitale, viſcerum ſingulorum corroborationem præcipiens. Ambobus decenter ſimul ſatisfiet remediis ex Chirurgia, Pharmacia & Diæta deſumtis. In Chirurgia primas tenet VSectio, quæ tamen, cùm plethoræ maximè deplendæ gratia inſtituatur, in præſenti affectu vix conveniet, niſi ubi intemperies hepatis vel inflammatio ſubeſt, vel ſanguinis nimia ſit ebullitio. *River. in Obſ.* ſupra §. 6. cit. ſuaſit Venæſectionem quidem, ob metum tamen abortus, qui nihilominus fuerat inſecutus, omiſſa fuit; nec majus præſidium in venis narium pertuſis ſperandum; Fonticuli tamen, cucurbitulæ ſiccæ, frictiones, pectinationes, & pilorum vellicationes ſuâ hîc non ſunt privandæ laude.

XIV. Majoris momenti ſunt remedia Pharmaceutica, quæ pluribus Indicationibus variisque modis ſatisfaciunt. Suntque, quæ craſſum, viſcidum, & fixum bilioſum humorem emen-

dant, obstructiones aperiunt, vitiosos humores in corpore redundantes naturæ reddunt obedientes, & per vias, quas ipsa affectat, suasore *Hipp. Sect. 1. aph. 21.* evacuant, quem in finem conducunt deoppilativa, incidentia, plerunque simul diuretica, aliquando diaphoretica, aperientia, quæ commodè junguntur cum per alvum blandè & per ἐπίκρασιν purgantibus, cum quibus tamen, ut & vomitoriis, quæ non nisi aliquando in recenti Ictero, & ventriculo viscido humore oppleto, admitto, cautè mercandum, ne nimium commotis humoribus igni oleum affundas; Inter purgantia autem juxta *Plater. l. c.* palmam reliquis præripiunt maximè amara, quippe quæ non solùm contra obstructiones prosunt, sed & oscula venarum aperiunt, vermesque, qui frequentes in intestinis ob fellis absentiam generantur, enecant; Inter aperientia excellunt dicta vulgò hepatica, cichoracea omnia, ut & rad. 5. aper. maj. & min. rad. urtic. curcum. rubiæ inct. herb. cent. min. absinth. pont. veronic. scorzon. marrub. Croc. fl. calend. Cort. aurant. Cicer. rubr. spec. diacurc. troch. d. capp. Syr. byzant. (multùm saccharata tamen fugias) Ess. curcum. Aq. aperitiv. Exc. *D. D. Præsidis, Patroni & Præceptoris mei omni obsequii genere prosequendi.* Elix. propr. cum vel sine rhabarb., Spir. & Sal aperit. Penot. Simul & aromatica ac volatilia ex quocunq; regno, quorum ubique obvia est larga seges. Huc spectant, ex certis signaturis quæ cognosci dicuntur, non tamen istis, sed vi aperiente, diureticâ, diaphoreticâ agentia, quorsum pertinet rad. Chelid. maj. quam in vino infusam infallibile ad Icterum remedium proclamat *A. Kircher. Art. Magn. Luc. & Umbr. l. 1. p. 3.*, Lapis luteus fellis bovis, de quo vid. *Ephem. Germ. Ann. 3. Obs. 283.* pellic. flava de Ventric. & ped. Gallin. &c. Similibus viribus gaudent specifica antiicterica dicta, quorum sufficientem farraginem suppeditat *H. à Bra tr. d. remed. simpl. ad Ict.* Ex horum censu, Internè *Th. Barth. Act. med. & phil. Hafn. Obs. 120.* decocto fragariæ inveteratum icterum curatum fuisse testatur, cui, ut potentius evadat, *Ph. Grünling. Pr. l. 3. p. 5.* admiscet marrubii mss. Succum marrub. ex *Diosc.* & Sirup. ex solo succo marrub. confectum ex *Foresto Obs. 19. l. 19.* laudat *River. prax. l. 6. c. 4.* In *Ephem. Germ. Ann. 3. Obs. 290.* Muscus

pul-

pulmonaris quercinus ad Mj. in cerevis ℔j. ad cons. mediet. decoctus vocatur certissimum auxilium, si singul. manè & vesperi hauriantur cochl. xiij. Ex ♂ parata, & cum superioribus maritata medicamenta multùm prosunt, & *Willisio Pharm. Rat. s. 2. c. 1.* sulphuris & salis fixi efferationes deprimendo, & cruorem volatilisando, Aliis alio modo, tantùm juvamen afferunt; Limat. tamen ♂. præ Croco ♂. hîc eligit Excell. *D D. Wepfer. l. c.* quod scil. adustione spiritus penetrantissimus & Acidularum mater pereat. Antimoium & ♂ in antimon. diaph. ♂ial. utile hîc ineunt conjugium, laudandæ insuper Tinct. antim. & ♂. Essent. ♂. tartarisatam commendat Exc. *Ludovici Pharmac. mod. secul. applic. p. 529.*, Sal Urinæ extollit *Helmont. d. Lithias. c. 3. §. 2.* Optima etiam tartarea remedia, Spir. & Tinct. Tart Tart. Vitriolat pil. tartar *Querc.* & simil. Acidulas ictericos prognostico relictos ad miraculum usque sanare inquit *Willis. l. c.* maturè tamen, antequam hydrops ingruat, aquaque in pedibus vel ventre coacervetur, ne scil. in corpore retentæ malum augeant, adhibendas vult *Plater. l. c.* Quibus quoque Quidam spir. acidos ex lignis substituunt. Ex regno animali pariter hic desumta sunt plura præsidia, quæ *Willisius l. c.* salem volat. in sanguine depressum restituere, sulphurque & sal fixa nimis evecta deprimere, quò scil. sanguis bilem modicè tantùm progignat, ritèque secernat, credit. *River. Pr. l. 6. c. 4.* ex *Quercet.* excrementis animalium, avium præprimis, qualitatem nitro-sulphuream, miramque incidendi, attenuandi, & dissolvendi vim attribuit. *H. à Bra l. c.* eadem esse ait diuretica, & partium subtilium, in specie verò stercori anserino tantam vim inesse calorificam putat, ut gramina, in quæ inciderit, inurat; Hujus generis sunt lumbrici terr. in omnium ore repentes; Pediculos numero xi. devoratos commendat *Plater. l. c.* num. iiij, vel vj. in ovo sorbili sumtos egregium sui experimentum vocat *Z. Lus. pr. hist. l. ult. c. 2. num. 7.* Infelicem tamen curam Icteri per pediculos in ventriculo ægri sese multiplicantes & mortem inferentes observavit *Hannæus Act. Med. Hafn. Vol. 3. Obs. 91.* Urinam ægri præscribit *Mercurial. l. 5 d. febr. c. 28.* quod humores lentos incidat, tenues secet, crassosque abstergat; Stercus anserculi verè herbam

paſcentis in aq. & vin. decoct. propinat *Plat. l. c.* exicc. ad ℈j. dant *River. l. c. & Höferus Herc. Med. l. 3.* Stercus album pull. gallin. exicc. ad ʒß. per 4. dies exhibitum ſummum eſſe remedium ait *Grünling. l. c.* Similia plura habet præcit. *H. à Bra*, ad quem, cui hæc fercula arrident, remitto. Icterum cum hydrope nephritide & Iſchuria ſtipatum, curatum vid. in *Ephem. Germ. Ann. 3. Obſ. 174.* Formulas qui deſiderat, ſequentes habeat: ℞. rad. fragar. ℥j. chelid. maj. ℥ß. herb. fragar. marrub. à Mj. ſummit. abſinth. flor. Cent. min. à Mß. fol. ſenn. ſ. ſ. ℥ij. rhabarb. ℥ß. ſem. aniſ. fæn. cor. à ʒj. Conc. & contuſ. in ſacc. infund. in vini ℔. vj. Quod vinum excipiat diligens uſus ſeq. pulv. ℞. fec. rad. aron. ʒij. limat ♂. ℥ß. pulv. lumbr. terr. ʒiß. Salis Card. ben. Cent. min. à ℈j. ſacch. alb. ʒvj. Quod ſi præter expectationem his non cederet contumacior cauſa, in nigro Ictero plerumque conſpicua, valentius operabitur ſeq. ℞. pulv. cachect. Querc. ʒiij. Vitriol. ♂. ʒij. tart. vitriol. ʒiß. Sal. geniſt. fraxin. à ℈ij. tamariſc. ʒj. Miſc. Nonnunquam etiam interjiciantur purgantia, v. g. ℞. extr. rhabarb. ℈iiij, f. pil. 40. & quovis quatriduo deglutiantur 20, vel ℞. rad. jalapp. ʒß. ſpec. diaturb. c. rhab. Crem. tart. à ℈ß. M. d. in triplo. Externè Ictero mederi creditur Tinca piſcis per dorſum diſſectus, ventrique & pedibus pro amuleto applicatus ex *Senn. prax. l. 3. p. 4. c. 11.* quô & multos curavit *Cnoeffelius*, additis tamen ſimul internis, teſtib. *Eph. Germ. Ann. 4. & 5. Obſ. 49. Höferus l. c. ex Rondelet.* plantis pedum ſeq. applicat: ℞. fol. viſc. quern. Mij. marrub. chelid. à Mß. bacc. junip. Miß. contund. & cum vino miſc. Piloſella herba calceis ægri impoſita idem præſtare creditur; *Grünling. l. c.* ſuadet mictionem ſupra ſtercus equinum recens egeſtum; Ex urticis ægri urinâ aſperſis & farinâ permixtis placentulas paratas feli porrigunt Alii devorandas; Plures ſimiles curas, ſympatheticas, magneticas, vel per transplantationem vulgus in uſu habet, earumque magnum numerum recenſet *H. Petræus Noſol. harm. dogm. herm. diſſ. 37.* quorum quidem medicaminum, (verba ſunt de arcanis *Galeni l. c. l. 4. c. 4.*) promiſſiones magnæ ſunt, effectus aliquando nullus, plerunque exiguus, quo-

rumque

rumque veritatem plebs inerudita, cùm rationem ſcrutari nequeat, præter rationem credit.

XV. Reliquiæ, ſi quæ ſuperſunt, circa habitum maximè corporis, eradicandæ penitus ſunt, diureticorum vel diaphoreticorum continuatô uſu, quem in finem *R. Minderer. med. mil c. 6.* commendat pulv. rad. cyclam. quem ſudorem evocare croceum, & linteamina tingentem dicit. *Ettmüll. l c.* infanti icterico ſtatim ab ortu præbere jubet gr. j croci ſæpius de die in lacte nutricis. Balnea item pro diſcuſſione impacti cutis meatibus humoris proſunt, thermasque Bollenſes laudat *Joh. Bauhinus d. therm. Boll. l. 3. c. 49.* Artificialia fiant ex decoct. fl. chamom. melil. centaur. malv. parietar. fol. querc. chelid. ſaponar. hordeo, furfur. lupin. fabis; aliud proponit *Timæus l. 3. Obſ. medic. 27. & Obſ. 30. ejusd. libri* emulſ. ſem. Cannab. & nucl. perſic. ad totum corpus fricandum ſuadet. Sudor ſive ſequatur aliquis, ſive nullus, modò per volatilia tranſpiratio corporis juvetur, color mutabitur. Criticus in febribus accidens præter tranſpirationis per cutis poros promotionem, & impedimentorum, ſi quæ hujus ſunt, ablationem, nihil deſiderat. Contra Calculos ſupra accuſatos laudatur Spir. Nitr. dulcis; Pulvere & juſculo quodam grandines è Veſica fellea eduxit Exc. *Hertod. in Eph. Germ. Ann. 4. & 5. Obſ. 99.* Ebulliens billioſus humor poſtulat acida, quorum varia genera probè diſtinguenda, aquea, ſaturantia, refrænantia, inhibentia, ut ſunt vin. granat. ſucc. acetoſell. ſerum lact. capr. hord. ſem. 4. frig. lapill. cancr. C. Rhinoc., ebur, ſacch. ♄ni, ♃, Antim diaph. papaveracea, anodyna, narcotica, &c. *Venenatus* pro veneni diverſitate, ægrique conditione varia antidotis propriis, quæ *Sennert. l. 6. pr. p. 6.* tradit, curetur, quibus utiliſſimè camphoram admiſceri ex *Wecker. antidot.* ait *Mœbius tr. d. Camph. c. 25.* Inter communia verò ſeq. mixtura locum habet cochleatim ſumenda: ℞. aq. ſcord. fumar. card. bened. à ℥ij. theriac. Andr. ʒj. Diaſcord. Fracaſtor. ℈iiij. Syrup. acetoſ. Citr. ℥j. Sal item viperarum & C. C. volat. ſuô funguntur hîc officio. Aliæ cauſæ quomodo tollendæ, ex propriis petendum locis.

XVI. Reſtat *Diæta*, quam breviſſimis attingam: Mutatio aëris non raro magnum affert auxilium, cibi ſint medica-

men-

mentosi in Chronicis morbi optimi, Potus item ægrorum simil infus. vel decoct. imprægnentur; Pisorum jus, quod quidam pro abstersione Ictericis præscribunt, damnat *J. C. Rosemberg. ros Jatr. animadv. xiij.* Poculum quoddam, aureum ab antiquis Medicis dictum, ex erythrodani radice factum ex *Plin. l. c. l. 24 c. 2.* laudat *J. Lang. l. 1. Epist. med. 29.* Animi affectus vitentur immodici, mœror præsertim, & nonnaturalia omnia supra intra causas adducta fugiantur, aut decenter corrigantur.

I.

TU *Möglingus* eris decimus jam Tertius, Artis
Cui Medicæ Laurum Nostra Tubinga dabit:
Stirpe satus Medicâ Studio, Virtute Parentem
Cùm referas, fiat Par Tua Fama, precor.

scripsit

PRÆSES.

II.

Est pretium virtutis honor, qui pulvere venit,
Otia nam segnes condere lenta solent.
Sudorem assidui nomen comitatur, at horum
Vita latet veluti, sic quoque fama silet.
At Möglinge *gregem virtus tua nescit inertem,*
Altius ex imâ surgere gaudet humo.
Qui multa excubias Musarum ad lumina duxit,
Non operam, aut oleum perdidit ille suum.
Ipse volens studium fructus, facilisque sequetur,
En! præstò meritis præmia digna tuis.
Turba novena tibi nectitque Hygiea brabeum,
Atque caput certant condecorare tuum.
Addet Juno faces: sic parte beatus ab omni,
Unus & ex paucis, quos amat æquus, eris

Applaudit conspicuo labori
Prænobilis & Clarissimi Domini Candidat
Medicinæ, Cognati sui colendi
JOHANN-HENRICUS MÖGLING
Philos. Stud.

F I N I S.